

Farga de Bebié

Montesquiu

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: A l'extrem nord del terme municipal. A l'entorn d'uns meandres que conforma el riu Ter en aquesta zona.

Coordenades:

Latitud: 42.130569837892
Longitud: 2.2055541590233
UTM Est (X): 434340
UTM Nord (Y): 4664579

Classificació

Número de fitxa 08131 - 25
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Hi ha molts habitatges i altres edificis sense ús.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial - productiu
Titularitat Privada

Fitxes associades:

[Estació del ferrocarril La Farga de Bebié](#)
[Pont de l'Entrada / Pont de la Farga de Bebié](#)
[Festa de la Farga Bebié](#)
[Font de la Farga](#)
[Mare de Déu del Carme](#)
[La Fàbrica Nova](#)
[Pont de la Fàbrica](#)
[Pont de la Casa](#)
[Conangle](#)

Descripció

La colònia la Farga Bebié forma part de dos municipis, Montesquiú i les Llosses, corresponents a les comarques d'Osona i Ripollès respectivament, a més, queda distribuïda també entre dues províncies, Barcelona i Girona.

El complex industrial tèxtil fundat el 1895 per l'empresari suís Edmond Bebié, està compost per dues fàbriques, la vella a la banda dreta i la nova a l'esquerra, blocs d'habitatges distribuïts també a banda i banda del riu, dues torres pels amos, una església, l'estació del tren, i també un espai de lleure amb pista poliesportiva i unes fonts.

La zona de la riba dreta, de les Llosses, va ser la que es va ocupar primer, no només amb la fàbrica sinó també amb els blocs d'habitatges, que es van anar construint gradualment a mesura que es requerien més pisos per acollir treballadors. La riba dreta és la que va concentrar els negocis i diversos establiments de la colònia, des de la fonda, botigues de menjar i altres coses per la llar, merceria, entre altres, també hi havia el cinema, etc.

La fàbrica vella, situada al municipi veí de les Llosses, queda emplaçada entre el riu Ter i la carretera, consta d'una gran nau de dues plantes. Els blocs d'habitatges més antics són els del Tibidabo, a redós i per sobre de la carretera. Seguiren els edificis dels Sunyers, situats a la part més alta; i més tard, el barri de la Balconada del Ter. Aquesta riba del riu també hi ha les torres dels amos.

A la zona de Montesquiú s'hi va bastir la fàbrica nova, formada per diversos volums d'edificis, destaca la façana de l'edifici que dona entrada al conjunt de la fàbrica nova, és 1917 i va acollir, entre altres, la Caserna de la Guardia civil. Al costat de llevant, hi ha altres dependències on a més d'alguns habitatges, també s'hi va instal·lar durant un temps les escoles, un oratori religiós fins la construcció de l'església, un establiment destinat a bar i sala de festes, entre altres.

A aquesta riba esquerra del riu s'hi van bastir els edificis de Conangle, d'estil suís; posteriorment l'església dedicada a la Mare de Déu del Carme, l'estació del tren i els blocs d'habitatges del Solei, una part dels quals reformarien com a residència per dones. Aquesta part de Montesquiú també és on hi havia una extensió àmplia d'horts, a continuació dels blocs de Conangle.

A cavall dels dos municipis i comarques, hi ha diversos ponts que comuniquen la colònia, de dimensions i usos diferents, el pont de l'entrada, el pont de la fàbrica, el pont dit de la casa. A l'indret també hi ha el pont del tren de la línia de ferrocarril Barcelona- Puigcerdà, situat a una cota per sobre de la colònia.

Observacions:

La Farga de Bebié va esdevenir una colònia tèxtil important i emblemàtica en el conjunt de les colònies tèxtils de Catalunya, i especialment del riu Ter. Aquest va ser coneguda amb el nom de la colònia dels Suïssos atenent a l'origen del fundador, Edmond Bebié.

Actualment, després d'haver passat per altres mans propietats, l'empresa manté el nom de Bebié.

Com s'ha indicat la Farga de Bebié és una colònia que es troba a cavall de dos municipis, de fet, el gran volum d'edificis es concentren al terme de les Llosses, tanmateix s'ha procurat indicar els elements més remarcables d'un costat i l'altre, sempre però tenint present que només una part és del municipi de Montesquiú.

Història

El fundador de la Farga de Bebié, Edmond Bebié Wild, era un enginyer suís, que tenia una fàbrica de filats de llana moguda per la força hidràulica a Zuric. El seu fill Ernest, qui va compartir estudis amb un jove de Vic, va conèixer les possibilitats de la zona del riu Ter per la instal·lació de fàbriques, curs fluvial on ja s'havien començar a construir algunes fàbriques de la mà d'industrials catalans.

Edmond Bebié va recórrer el riu Ter, cercant un emplaçament adequat per construir-hi una fàbrica de filats. El suís va adquirir l'antic molí de Rocafiguera que també era conegut com el molí de la Farga vella, farga que s'havia reconvertit en molí fariner. Aquest era propietat de la família del mas Rocafiguera de Sora. Entre 1895 i 1896, l'enginyer va comprar 400 hectàrees de terreny a banda i banda del riu Ter, incloent l'antic molí, en una zona molt estratègica aprofitant el meandre que conformava el riu. La Farga de Bebié va ser iniciat-se de la mà d'Edmond Bebié l'any 1895, la fàbrica va començar a funcionar el 1899.

La construcció de la fàbrica es va iniciar ràpidament i també dels edificis de la colònia. Es va haver de fer una obra hidràulica d'envergadura que va permetre aprofitar la concessió de 6.000 l/s, amb el canal de la Cúbia (Les Llosses), de 450 metres de recorregut i quasi tot soterrat, amb la finalitat d'aconseguir un salt de 10,5 m de desnivell per generar inicialment una potència de 600 CV que posteriorment passarien a 1000 CV.

La Primera Guerra Mundial va suposar una etapa de creixement de la producció important.

L'any 1917 es va ampliar les instal·lacions de la fàbrica, amb la construcció de la fàbrica nova a la riba esquerra del riu.

El creixement i importància de la colònia va anar creixent fins al punt que es va plantejar la segregació dels municipis de les Llosses i en aquell moment de Sant Quirze de Besora, entorn l'any 1927, amb la voluntat d'esdevenir municipi propi, finalment no es va acceptar la petició.

La riuada de l'any 1940 va afectar considerablement la colònia, especialment la banda de les Llosses, l'aigua es va emportar la Fonda, una part important dels habitatges d'aquest costat i l'escola. També es va haver de reconstruir el pont de l'entrada.

Tanmateix la producció va continuar augmentant als anys 40 del segle XX, una època de gran creixement, que amb les reformes de la maquinària obligades per l'aiguat, van suposar poder atendre una demanda superior. Època en que es va ampliar la colònia, també es va posar en funcionament el cinema, el cafè, la perruqueria, un forn de pa, que ampliava els serveis existents fins al moment. Continuarien amb la construcció de nous blocs d'habitatges al costat de Montesquiú i l'església.

L'Empresa Bebié S.A. va entrar en suspensió de pagaments i va acabar la seva activitat a la Farga de Bebié el 1978. Pere Rovira, empresari català vinculat a la indústria vinícola va agafar el relleu de la fàbrica de la Farga fins a la dècada dels anys noranta del segle XX, quan també entrà en suspensió de pagaments, en una època en hi va haver una extensa i important crisi del tèxtil a Catalunya. Tot i això, la Farga de Bebié va continuar amb activitat tèxtil durant un temps.

L'any 2008 finalitzava l'activitat productiva de la fàbrica. Actualment gran part de les construccions estan sense ús i en procés d'abandonament, excepte alguns habitatges i les centrals hidroelèctriques que es troben en ple funcionament, produint energia elèctrica (SERRA, 2000: 241-253).

Bibliografia

- ALAYÓ I MANUBENS, Joan Carles (2017): Aigua i energia: l'aprofitament hidroelèctric dels rius catalans: la seva història, l'estructura industrial i el patrimoni tecnològic. Lleida: Pagès ed.
- ANGLADA I FREIXER, ALBERT (1994): Història del poble de Montesquiú. Un itinerari per a descriure els fets, els ambients i els personatges d'un singular municipi català. Montesquiú: Ajuntament de Montesquiú.
- CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I RECERCA HISTÒRICA DE MONTESQUIU (2004-2014) (2015): Montesquiú, el valor de la gent. Ripoll: Maideu, SL.
- PLADEVALL I FONT, Antoni (1978): Montesquiú. Notícia històrica. En el centenari de la creació de la parròquia. Montesquiú: Parròquia de Montesquiú. Impremta Planàs, Sant Hipòlit de Voltregà.
- MOLINA MORENO, José Antonio (1984): Montesquiú al sud del Ripollès. Ripoll: Maideu.
- MOLINA MORENO, José Antonio (2019): En temps de Josep Genollà. Societat i moviment obrer a Montesquiú. Montesquiú.
- SERRA, R.; CASALS, L. (fotografies) (2000): Colònies Tèxtils de Catalunya. Barcelona: Angle Editorial i Caixa de Manresa.
- VIÑETA i ORTIGUÉS, Paquita (2002): Història d'una Colònia Tèxtil. La Farga de Bebié. Ripoll: Impremta Bonet, SL.

Enllaços d'interès:

<https://www.consorcidelter.cat/el-territori-del-ter/rutes/ruta-del-patrimoni-cu...>

